

**การศึกษาทุนจิตวิทยาเชิงบวก ภาวะผู้ตามและภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา
หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัยการบิน
วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม**

**STUDENT'S POSITIVE PSYCHOLOGY CAPITAL, FOLLOWERSHIP AND
CREATIVE LEADERSHIP STUDY BACHELOR OF SCIENCE PROGRAM
STUDENTS, MAJORING IN AVIATION SAFETY MANAGEMENT,
IN THE COLLEGE OF AVIATION AND TRANSPORTATION,
SRIPATUM UNIVERSITY**

ชนากร เอี่ยมปาน

วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

E-mail: Thanakorn.ei@spu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทุนจิตวิทยาเชิงบวก ภาวะผู้ตามและภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบทุนจิตวิทยาเชิงบวก ภาวะผู้ตาม และภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาเมื่อจำแนกตามเพศและระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัยการบิน วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ทุกระดับการศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 167 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.98 ผลการวิจัยพบว่า

1. ทุนจิตวิทยาเชิงบวกโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การมองโลกในแง่ดี ความหวัง การรับรู้ความสามารถ และการฟื้นคืนภาวะปกติ
2. ภาวะผู้ตามโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความกล้าหาญ ความผูกพัน การเสริมสร้างศักยภาพและการทุ่มเทตนเอง และการบริหารจัดการตนเอง
3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การตรวจสอบความเชื่อร่วมกัน การทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ การร่วมมือกันแก้ปัญหา การจินตนาการภาพอนาคตที่ควรเป็น การรวบรวมวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล การใช้คำถาม
4. การเปรียบเทียบทุนจิตวิทยาเชิงบวกโดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศและระดับการศึกษาพบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน
5. การเปรียบเทียบภาวะผู้ตามโดยภาพรวม จำแนกตามเพศ พบว่า ภาวะผู้ตามรายด้านที่มีความแตกต่างกัน จำนวน 2 ด้าน โดยเพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย ได้แก่ (1) การบริหารจัดการตนเอง และ (2) ความกล้าหาญ

แต่ภาวะผู้ตามรายด้านที่ไม่มีความแตกต่างกัน จำแนกตามเพศ ได้แก่ (1) ความผูกพัน และ (2) การเสริมสร้างศักยภาพและการทุ่มเทตนเอง

6. การเปรียบเทียบภาวะผู้ตามโดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

7. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยภาพรวม จำแนกตามเพศ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์รายด้าน จำแนกตามเพศ มีความแตกต่างกัน โดยเพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย ได้แก่ (1) การทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ (2) การร่วมมือกันแก้ปัญหา (3) การจินตนาการภาพอนาคตที่ควรเป็น และ (4) การใช้คำถาม แต่ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์รายด้าน จำแนกตามเพศ ที่ไม่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ (1) การตรวจสอบความเชื่อร่วมกัน และ (2) การรวบรวมวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

8. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ คณะบดีวิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการบริหารการศึกษา โดยการวางแผน กำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนของหลักสูตรเป็นแนวทางในการออกแบบและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวก ภาวะผู้ตามและภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัยการบิน วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

คำสำคัญ: ทุนจิตวิทยาเชิงบวก, ภาวะผู้ตาม, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study Positive psychology capital, Followership and Creative Leadership of students. 2) To compare Positive psychology capital, Followership and Creative Leadership of students when classified by gender and educational level. The samples were 167 students from the bachelor of science program aviation safety management in semester 2, year 2021 by stratified random sampling. The research tool was a questionnaire which the reliability by Cronbach' alpha coefficient is 0.98. The research found that

1. The Overall and individual positive psychology capital was at a high level. The average scores can be arranged in descending order as follows: optimism, hope, efficacy. and resilience.

2. The overall and individual followership was at a high level. The average scores can be arranged in descending order as follows: courage, commitment, competence and focus, and self-management.

3. The Overall and individual creative leadership was at a high level. The average scores can be arranged in descending order as follows: examining shared beliefs, team inquiry, collaborative problem solving, imaging future possibilities, collecting analyzing and Interpreting data, and asking questions.

4. Comparison of overall and individual aspects of positive psychology capital classified by gender and educational level, it was found that there was no difference.

5. Comparison of overall and individual aspects of followership classified by gender, it was found that there were differences in 2 aspects of followership, with females having more than males, were (1) self-management

and (2) courage, but non-differentiated followership, classified by gender, were (1) commitment and (2) competence and focus.

6. Comparison of overall and individual aspects of followership classified by educational level, it was found that there was no difference.

7. Comparison of overall creative leadership by gender revealed that there was a difference in creative leadership by gender. in which females were more than males, were (1) team inquiry, (2) collaborative problem solving, (3) imaging future possibilities, and (4) asking questions. but there was no difference in gender-based creative leadership, were (1) examining shared beliefs and (2) collecting analyzing and Interpreting data.

8. Comparison of overall creative leadership classified by educational level. it was found that there was no difference.

The results of this research Dean of the College of Aviation and Transportation Sripatum University can use information for educational administration by planning, formulating policies, promoting and supporting the teaching and learning of the curriculum. It is a guideline for designing and organizing various activities and developing positive psychology capital, followership and creative leadership of Bachelor of Science program students, majoring in aviation safety management, in the College of Aviation and Transportation Sripatum University.

Keywords: Positive Psychology Capital, Followership, Creative Leadership

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

ศตวรรษที่ 21 มีกลุ่มอุตสาหกรรมแห่งอนาคต (New S-curve) ที่ใช้ในการพัฒนาประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมการบิน ซึ่งการผลิตบุคลากรด้านการบินของประเทศไทยเป็นสิ่งจำเป็นมาก มหาวิทยาลัยศรีปทุมได้จัดตั้งวิทยาลัยการบินและคมนาคม ขึ้นในปี พ.ศ. 2559 เปิดสอนหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการความปลอดภัยการบิน เมื่อนักศึกษาจบการศึกษาแล้วสามารถทำงานในอุตสาหกรรมการบินได้ ซึ่งหลักสูตรได้พัฒนาสมรรถนะนักบินที่สำคัญ คือ ภาวะผู้นำ (Leadership) ตั้งแต่ต้นปี 2563 เชื้อไวรัสโควิด-19 เริ่มมีการแพร่ระบาดและส่งผลกระทบต่ออุตสาหกรรมการบินอย่างรุนแรงซึ่งทำให้การจ้างงานลดลง โดยองค์กรจะสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ ซึ่งต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำงานในด้านต่าง ๆ และลักษณะที่สำคัญของบุคลากรที่ต้องมีให้สอดคล้องกับสถานการณ์นี้ ได้แก่ (1) ทุนจิตวิทยาเชิงบวก ตามแนวคิดของ Luthans et al (2007) กล่าวว่า เมื่อบุคคลประสบปัญหาและสถานการณ์ที่เลวร้าย ก็ยังคงยึดหยัดและยืดหยุ่นต่อสู้กับปัญหาเพื่อให้ได้มาซึ่งความสำเร็จ (2) ภาวะผู้ตาม ตามแนวคิดของ บัญญัติ ศรีสถิตยน์รากร (2551) กล่าวว่า คุณลักษณะของบุคคลที่สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้นำให้บรรลุผลสำเร็จ (3) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของ กิตต์กัญจน์ ปฏิพันธ์ (2565) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ทำให้น่าหันต่อสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการจูงใจ ประสานงานและนำบุคคลอื่น ๆ อย่างมีวิสัยทัศน์ ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อให้บัณฑิตมีความเป็นเลิศในวิชาชีพทางวิชาการเทคโนโลยีด้านการบินควบคู่กับคุณธรรมจริยธรรมตามมาตรฐานวิชาชีพในระดับสากลเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากและให้สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย ดังที่ได้กล่าวมา จึงดำเนินการวิจัยการศึกษาทุนจิตวิทยาเชิงบวก ภาวะผู้ตามและภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ

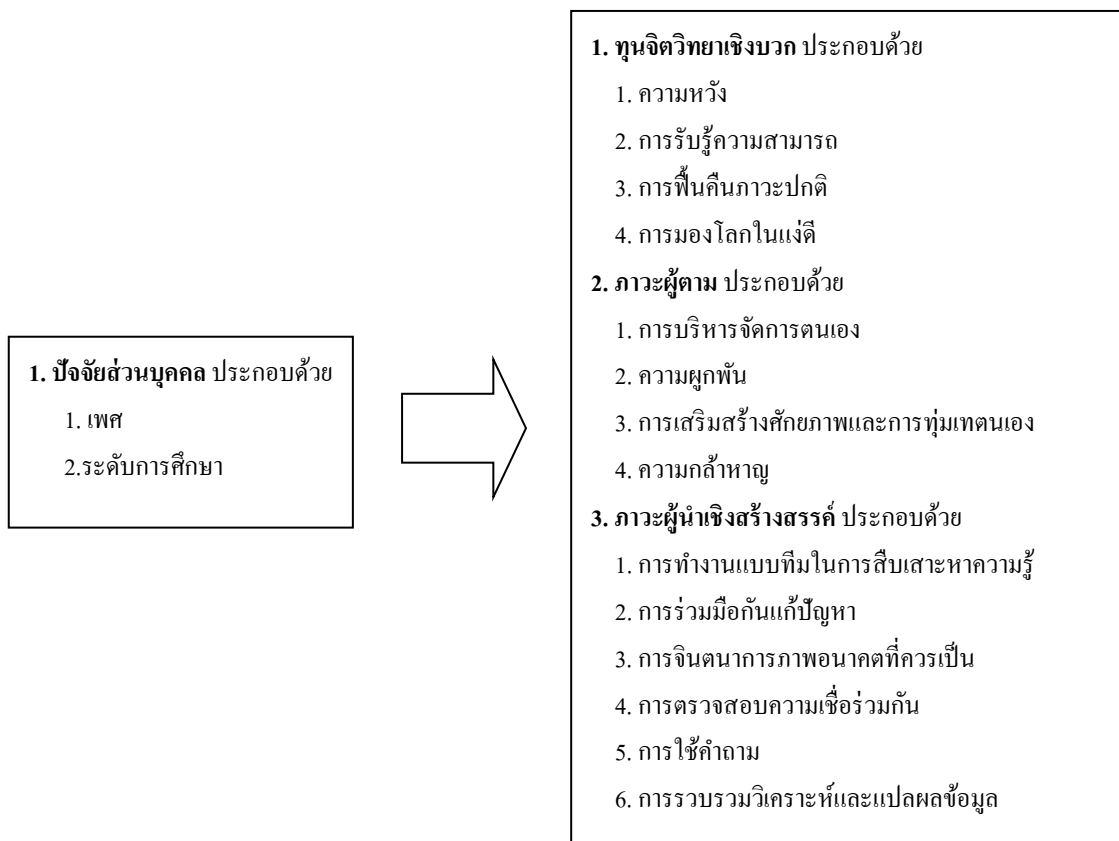
นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัยการบิน วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทุนจิตวิทยาเชิงบวก ภาวะผู้ตาม และภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบทุนจิตวิทยาเชิงบวก ภาวะผู้ตาม ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา เมื่อจำแนกตามเพศและระดับการศึกษา

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาทฤษฎีทุนจิตวิทยาเชิงบวกของ Luthans F. et al. (2007) ภาวะผู้ตามของ Kelley, R. E. (1992) และภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของ Ash and Persall (2007) แล้วนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมุติฐานการวิจัย

- สมมุติฐานการวิจัยที่ 1 เพศที่แตกต่างกันมีทุนจิตวิทยาเชิงบวกโดยภาพรวมแตกต่างกัน
- สมมุติฐานการวิจัยที่ 2 ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทุนจิตวิทยาเชิงบวกโดยภาพรวมแตกต่างกัน
- สมมุติฐานการวิจัยที่ 3 เพศที่แตกต่างกันมีภาวะผู้ตามโดยภาพรวมแตกต่างกัน

สมมติฐานการวิจัยที่ 4 ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีภาวะผู้ตามโดยภาพรวมแตกต่างกัน
สมมติฐานการวิจัยที่ 5 เพศที่แตกต่างกันมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยภาพรวมแตกต่างกัน
สมมติฐานการวิจัยที่ 6 ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยภาพรวมแตกต่างกัน

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 การวิจัยนี้ใช้ระเบียบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัยการบิน วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ทุกระดับการศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 288 คน

กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากสูตร ได้จำนวน 167 คน การเลือกตัวอย่างแบบการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ใช้วิธีการจับฉลากจากประชากร

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษา โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามทุนจิตวิทยาเชิงบวก ภาวะผู้ตามและภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยมีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale)

5.4 การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaires) และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย ได้แก่

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัย และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และนิยามเพื่อใช้ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยอาศัยฐานทฤษฎีและงานวิจัย

3. ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ให้เป็นไปตามหลักวิชาการที่ถูกต้อง

4. การทดสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยจะทำการทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามเพื่อให้เกิดความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา (Content Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 4.1 การทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม (Questionnaire) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ผลจากการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC) จากผู้ทรงคุณวุฒิ มีเท่ากับ 1.0 แสดงว่าข้อคำถามทุกข้อใช้ได้

4.2 การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้ทำการปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ดังนั้นค่าความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

5.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ได้แก่

1. ผู้วิจัยได้ทำการติดต่อนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัย การบิน วิทยาลัยการการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม (กลุ่มตัวอย่าง) ในการเก็บข้อมูลแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ และดำเนินการเก็บแบบสอบถาม โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเป็นจำนวน 167 ฉบับ จากจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด 167 ฉบับ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล โดยแบบสอบถามทุกฉบับมีความสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

5.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัยโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ในการประมวลผล ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่
 - 1.1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา โดยใช้ ความถี่ และร้อยละ
 - 1.2 วิเคราะห์ข้อมูลทุนจิตวิทยาเชิงบวก ภาวะผู้ตามและภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่
 - 2.1 การทดสอบค่าสถิติที (Independent-Samples T Test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปร 2 ตัวที่เป็นอิสระต่อกัน
 - 2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรมากกว่า 2 ตัวที่เป็นอิสระต่อกัน

6. สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้
 - 1.1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาทุนจิตวิทยาเชิงบวก ภาวะผู้ตาม และภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา โดยผลการวิเคราะห์ ได้แก่
 - 1.1.1. ทุนจิตวิทยาเชิงบวกโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การมองโลกในแง่ดี ความหวัง การรับรู้ความสามารถ และการฟื้นคืนภาวะปกติ
 - 1.1.2. ภาวะผู้ตามโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ความกล้าหาญ ความผูกพัน การเสริมสร้างศักยภาพและการทุ่มเทตนเอง และการบริหารจัดการตนเอง

1.1.3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การตรวจสอบความเชื่อร่วมกัน การทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ การร่วมมือกันแก้ปัญหา การจินตนาการภาพอนาคตที่ควรเป็น การรวบรวมวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล การใช้คำถาม

1.2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบทุนจิตวิทยาเชิงบวก ภาวะผู้ตาม ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษา เมื่อจำแนกตามเพศและระดับการศึกษา โดยผลการวิเคราะห์ ได้แก่

1.2.1. การเปรียบเทียบทุนจิตวิทยาเชิงบวกโดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามเพศและระดับการศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

1.2.2. การเปรียบเทียบภาวะผู้ตามโดยภาพรวม จำแนกตามเพศ พบว่า ภาวะผู้ตามรายด้านที่มีความแตกต่างกัน จำนวน 2 ด้าน โดยเพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย ได้แก่ (1) การบริหารจัดการตนเอง และ (2) ความกล้าหาญ แต่ภาวะผู้ตามรายด้านที่ไม่มีความแตกต่างกัน จำแนกตามเพศ ได้แก่ (1) ความผูกพัน และ (2) การเสริมสร้างศักยภาพและการทุ่มเทตนเอง

1.2.3 การเปรียบเทียบภาวะผู้ตาม โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

1.2.4 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยภาพรวม จำแนกตามเพศ พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์รายด้าน จำแนกตามเพศ มีความแตกต่างกัน โดยเพศหญิงมีมากกว่าเพศชาย ได้แก่ (1) การทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ (2) การร่วมมือกันแก้ปัญหา (3) การจินตนาการภาพอนาคตที่ควรเป็น และ (4) การใช้คำถาม แต่ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์รายด้าน จำแนกตามเพศ ที่ไม่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ (1) การตรวจสอบความเชื่อร่วมกัน และ (2) การรวบรวมวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

1.2.5 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

2.สรุปผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัย ได้ดังนี้

2.1 สมมติฐานการวิจัยที่ 1 เพศที่แตกต่างกันมีทุนจิตวิทยาเชิงบวกโดยภาพรวมแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ 1 สรุปได้ว่า เพศที่แตกต่างกันมีทุนจิตวิทยาเชิงบวกโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 สมมติฐานการวิจัยที่ 2 ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทุนจิตวิทยาเชิงบวกโดยภาพรวมแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ 2 สรุปได้ว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทุนจิตวิทยาเชิงบวกโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 สมมติฐานการวิจัยที่ 3 เพศที่แตกต่างกันมีภาวะผู้ตามโดยภาพรวมแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 3 สรุปได้ว่า เพศที่แตกต่างกันมีภาวะผู้ตามโดยภาพรวมแตกต่างกัน

2.4 สมมติฐานการวิจัยที่ 4 ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีภาวะผู้ตามโดยภาพรวมแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ 4 สรุปได้ว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีภาวะผู้ตามโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.5 สมมติฐานการวิจัยที่ 5 เพศที่แตกต่างกันมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยภาพรวมแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ 5 สรุปได้ว่า เพศที่แตกต่างกันมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยภาพรวมแตกต่างกัน

2.6 สมมติฐานการวิจัยที่ 6 ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยภาพรวมแตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ 6 สรุปได้ว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

7. อภิปรายผล

ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญและอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ทุนจิตวิทยาเชิงบวก

นักศึกษามีทุนจิตวิทยาเชิงบวกโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน (2561) ได้กล่าวว่า ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวกอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ที่ทำให้อุตสาหกรรมการบินมีจำนวนผู้โดยสารลดลงและมีผลกระทบต่อการทำงาน จากสถานการณ์ปัจจุบันนี้จะส่งผลต่อนักศึกษาในการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัยการบิน วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ถ้าสถานการณ์ของการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ไม่ดีขึ้นจะทำให้โอกาสในการทำงานในองค์กรการบินน้อย ดังนั้นทุนจิตวิทยาเชิงบวกจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้ นักศึกษามีความเชื่อมั่นในความรู้ความสามารถของตน มีแรงจูงใจในการทำงานที่ท้าทาย มีความหวังและความพยายามในการทำงานให้สำเร็จ ไม่รู้สึกท้อแท้สิ้นหวังเมื่อพบอุปสรรคหรือปัญหา เมื่อมีความผิดพลาดในการทำงานก็พร้อมยอมรับและปรับเปลี่ยนมุมมองต่อปัญหาให้เป็นในมุมมองที่มีความยืดหยุ่นในการปรับตัวและสามารถคืนสู่สภาพปกติได้อย่างรวดเร็ว

2. ภาวะผู้ตาม

นักศึกษามีภาวะผู้ตามโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ กาญจนพาที (2556) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้ตามโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อนักศึกษาในการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัยการบิน วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม สำเร็จการศึกษาและเข้าทำงานในองค์กรต่าง ๆ ตำแหน่งงานที่ทำงานครั้งแรก คือ ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้น ๆ จึงทำให้ต้องมีคุณสมบัติภาวะผู้ตาม โดยที่ภาวะผู้ตามมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำอย่างไรก็ชัดเจน เพราะเป็นบทบาทพื้นฐานของบุคคลที่สลับสับเปลี่ยนกันตามสถานการณ์อยู่ตลอดเวลา กล่าวคือ มนุษย์ทุกคนที่เป็นผู้นำแต่ต้องเคยเป็นผู้ตามมาก่อน การบริหารจัดการองค์กรที่จะประสบความสำเร็จ จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ และต้องอาศัยสมรรถนะของบุคลากร 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร (ผู้นำ) และผู้ปฏิบัติงาน (ผู้ตาม) โดยผู้ตามมีความสำคัญไม่น้อยกว่าผู้นำ เพราะเป็นแรงขับเคลื่อนความสำเร็จในองค์กร ซึ่งองค์กรจำเป็นต้องสร้างผู้ตามที่เก่งที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในเวลาเดียวกัน และยังสอดคล้องกับ Kelley, R. E. (1992) ได้กล่าวว่า ความสำเร็จขององค์กร 90% เกิดจากการทำงานของผู้ตามเป็นหลัก ส่วนอีก 10% เป็นผลงานของผู้นำ ซึ่งไม่เพียงแต่ผู้นำเท่านั้นที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กร แต่ผู้ตามมีความสำคัญต่อความสำเร็จขององค์กรไม่น้อยไปกว่าผู้นำเช่นกัน

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

นักศึกษามีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมล จันทร์แก้ว (2555) กาญจนาศิลา (2556) จารินี สิทธิกุลชัย (2556) พนิดา ไชยเทพ (2558) กฤษพล อัมระนันท์

(2559) จันจิรา น้ำขาว (2562) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีความสำคัญในองค์กร โดยผู้นำเชิงสร้างสรรค์จะต้องเป็นผู้ที่มีความรอบรู้ มีไหวพริบ มีข้อมูลในเรื่องประเด็นปัญหา การแก้ปัญหาต้องอาศัยความรู้ที่จะกำหนดแนวความคิด มีปัญญาจะช่วยให้มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นผู้ที่สามารถรับมือกับความขัดแย้งและความวุ่นวายได้เป็นอย่างดี และต้องยึดถือความถูกต้อง มีพลังที่จะฟันฝ่าอุปสรรคและเป็นคนเปิดเผยตรงไปตรงมา ดังนั้นภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นผู้นำในแนวนี้จะต้องมีแนวคิดสร้างสรรค์ที่เหนือคนอื่นจึงจะสามารถผลักดันบุคคลในองค์กรให้สามารถพัฒนาตนเองในการเป็นแบบอย่างทางความคิด และสร้างสรรค์ในรูปแบบของนวัตกรรมได้ โดยเมื่อนักศึกษามีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก แสดงว่า นักศึกษาสามารถทำงานในองค์กรการบินได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

8. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. แนวทางในการพัฒนาทุนจิตวิทยาเชิงบวกของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัยการบิน วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยการสร้างกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะด้านการฟื้นคืนภาวะปกติ (คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด)

2. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัยการบิน วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่

2.1 การสร้างกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารจัดการตนเอง (คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด)

2.2 การสร้างกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะให้นักศึกษาเพศชาย ด้าน การบริหารจัดการตนเอง และความกล้าหาญ (เพศหญิงมีสมรรถนะมากกว่าเพศชาย)

3. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการความปลอดภัยการบิน วิทยาลัยการบินและคมนาคม มหาวิทยาลัยศรีปทุม ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ได้แก่

3.1 การสร้างกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้คำถาม (คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด)

3.2 การสร้างกิจกรรมการพัฒนาสมรรถนะให้นักศึกษาเพศชาย ด้าน (1) การทำงานแบบทีมในการสืบเสาะหาความรู้ (2) การร่วมมือกันแก้ปัญหา และ (3) การจินตนาการภาพอนาคตที่ควรเป็น (เพศหญิงมีสมรรถนะมากกว่าเพศชาย)

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ความผิดพลาดของมนุษย์เป็นสาเหตุให้การปฏิบัติงานไม่ประสบความสำเร็จหรือการเกิดอุบัติเหตุ ดังนั้น การทำวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมความปลอดภัย เพราะอาจการการบินให้ความสำคัญเกี่ยวกับความปลอดภัยมากที่สุด โดยผลการวิจัยนี้จะนำมาเป็นข้อมูลการพัฒนาให้นักศึกษาให้มีคุณลักษณะพฤติกรรมความปลอดภัยเพื่อสามารถทำงานในองค์กรการบินด้วยความปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

9. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ ผศ.ดร.สิรินธร สิ้นจินดาวงศ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับคำแนะนำ รวมทั้งการแก้ไขงานวิจัยนี้ให้สมบูรณ์ และมหาวิทยาลัยศรีปทุม สำหรับทุนอุดหนุนการวิจัย

10. เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ศิลา. (2556). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน*. รายงานการศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิตติกาญจน์ ปฏิพันธ์. (2565). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ : Creative Leadership* [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2565, จาก: https://www.academia.edu/8634471/Creative_Leadership
- กฤษพล อัมระนันท์. (2559). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่वंก์ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2*. การค้นคว้าอิสระมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- จารินี สิทธิชัย. (2556). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- จันทร์จนา น้าขาว. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 6*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน. (2561). *ทุนทางจิตวิทยาเชิงบวก ความผาสุกทางจิตใจและความยึดมั่นผูกพันในวิชาชีพของข้าราชการครู สังกัดโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร*. *วารสารฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 44(2), 211-248.
- บุญใจ ศรีสถิตยน์ราษฎร์. (2551). *ภาวะผู้นำและกลยุทธ์การจัดการองค์การพยาบาลในศตวรรษที่ 21*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรางคณา กาญจนพาที. (2556). *ภาวะผู้นำและภาวะผู้ตามที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพผลองค์กร : กรณีศึกษาราชการ เพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต วิชาเอกการจัดการทั่วไป. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วิมล จันทร์แก้ว. (2555). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3*. วิทยานิพนธ์ คณะศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยรังสิต.
- พนิตา ไชยเทพ. (2558). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนกลุ่มตำบลแพรงศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*. ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- Ash and Persall. (2007) *The principal as Chief Learning Officer: The New Work of Formative Leadership*. Birmingham: Stanford University.
- Kelley, R. E. (1992). *The power of followership*. New York: Doubleday.
- Luthans F. et al. (2007). Positive psychological capital: measurement and relationship with performance and satisfaction. in *Personnel psychology*, 60(3), 541-572.